

УДК 340.143, 159.9

А- 43

Рекомендовано до друку Науково-методичною радою ВНПЗ «Дніпровського гуманітарного університету» від 08.02.2024 р. (протокол № 5)

А-43 Актуальні проблеми юриспруденції та психології: матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. (Дніпро, 15 грудня 2023 р.). Дніпро: ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2023. 218 с.

Збірник конференції містить матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми юриспруденції та психології» (15.12.2023), у роботі якої взяли участь здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти закладів вищої освіти України.

Матеріали науково-практичної конференції надруковані в авторській редакції.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

докт. юрид. наук, проф. **Олег КИРИЧЕНКО** (*голова*); канд. юрид. наук, доц. **Тетяна ЛЕЖНЄВА** (*заст. голови*); **Андрій МІРОШНИК** (*секретар*); канд. юрид. наук **Сергій ДУБОВ**, докт. юрид. наук, проф. **Вадим НЕГОДЧЕНКО**, докт. юрид. наук, доц. **Сергій ПЕНЬКОВ**, канд. псих. наук, доц. **Людмила ПРИСНЯКОВА**, докт. псих. наук, доц. **Олександр САМОЙЛОВ**

© ВНПЗ ДГУ, 2023

© Автори, 2023

Кузнецова Софія Костянтинівна

здобувач вищої освіти
другого (магістерського) рівня вищої освіти
Дніпровського гуманітарного університету

Науковий керівник:

Агарков Олег Анатолійович

доктор політичних наук, професор,
професор кафедри психології
Дніпровського гуманітарного університету

МОДЕЛІ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ ПАРТНЕРАМИ У ШЛЮБІ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ

Сучасне суспільство знаходиться в постійному стані змін, де швидкі технологічні, економічні та соціокультурні зрушення формують виклики для стабільності сімейних відносин. Сучасні реалії свідчать про зростання кількості розлучень. Шлюбні пари стикаються з непростими викликами, такими як економічний стрес, рольові зміни та неузгодженість цінностей. Вивчення моделей взаємодії та задоволеності шлюбом може допомогти ідентифікувати ці виклики. Швидкий ритм сучасного життя, де кожен партнер може бути поглиблено зайнятий роботою, кар'єрою, чи особистими зобов'язаннями, ставить під сумнів якість інтеракції в парі. Взаємодія та задоволеність шлюбом стають важливими елементами для збереження зв'язку та встановлення емоційного зв'язку в умовах сучасного темпу життя.

Зростання індивідуалізації та різноманіття в сучасному суспільстві вказує на необхідність розуміння та використання індивідуальних моделей взаємодії. Оскільки кожна пара унікальна, важливо розвивати спеціалізовані підходи до створення здорових та задовільних взаємин. Психологічне та емоційне здоров'я партнерів має безпосередній вплив на якість їхніх взаємин. Дослідження моделей взаємодії та задоволеності шлюбом дозволяють виявити чинники, які сприяють психологічному благополуччю та щасливому подружньому життю. Розуміння та оптимізація моделей взаємодії може слугувати засобом створення та підтримки сімейного комфорту. Забезпечення гармонійних взаємин у сім'ї є ключовим елементом зміцнення суспільства та формування здорового середовища для дітей.

Війна в Україні істотно впливає на відносини між партнерами у шлюбі. Подружжя, що переживає війну, зазнає великого емоційного навантаження та стресових випробувань. Розуміння та ефективна взаємодія стають ключовими факторами для подолання цих труднощів та підтримки одне одного в умовах війни. Воєнні дії можуть стати джерелом розривів у комунікації між партнерами та призвести до відчуття віддаленості та нерозуміння. Сприяння ефективній взаємодії та підтримці може виявитися вирішальним для збереження відносин у важких часах. Війна може призвести до змін у

ролевого розподілі сімейних зобов'язаннях, травм та психологічних стресів. Спільна адаптація до нових реалій стає важливою складовою для зміцнення відносин та підтримки одне одного у нових життєвих умовах.

Врахування цих аспектів в моделях взаємодії та активна підтримка у психологічній сфері стають необхідними для збереження психологічного благополуччя партнерів. Попри труднощі війни, взаємодія подружжя та спільне досягнення поставлених цілей можуть стати джерелом їхньої сили та резиліентності. Розуміння та підтримка в цьому контексті можуть сприяти подоланню труднощів та зміцненню відносин. Таким чином, врахування впливу військових подій на моделі взаємодії подружжя та задоволеність шлюбом набуває особливого значення, оскільки це може сприяти стійкості та взаємній підтримці в умовах війни.

Проблематикою аналізу моделей взаємодії між партнерами у шлюбі займалися науковці, які при цьому визначали певні напрямки дослідження: динамічне моделювання взаємодії в діадах - Е. Феррер [1; 2], системне мислення та стійкі зміни в сім'ї: Б. Фоско, Б. Ван Різін [3], моделювання та математика подружнього конфлікту: Дж. Готтман, К. Свенсон, К. Свенсон, Дж. Маррей [4; 5], динамічний системний аналіз взаємин батьків і дітей: І. Гренік, А.О'Хара, Д. Пеплер, М. Льюїс [6], механізми змін у дослідженнях психотерапії: А. Каздін [7], довгостроковий вплив програм профілактики для підтримки ефективного батьківства: І. Сандлер, Е. Шоуенфелдер, Ш. Волчік, Д. Маккіннон [8], сімейно-орієнтовані програми профілактики для дітей та підлітків: М. Ван Різін, К. Кампфер, Г. Фоско, Г. Матернкл [9]

В контексті війни, моделі взаємодії подружжя стають особливо важливим інструментом для збереження стабільності та психологічної рівноваги в сім'ї. Враховуючи екстремальні умови військових дій можна розглянути кілька ключових моделей, які можуть бути важливими для подружжя:

1. **модель взаємної підтримки та злагоди.** Ця модель спрямована на розвиток взаємної підтримки, спільної злагоди та взаєморозуміння. В умовах військових дій, коли подружжя може стикатися з труднощами та стресами, акцент на взаємній підтримці та спільних рішеннях допомагає зберегти емоційне підґрунтя,

2. **модель емоційної безпеки та відкритості.** Формування емоційної безпеки та відкритості дозволяє партнерам вільно висловлювати свої почуття, спільно розуміти власні емоції та реакції на стресові ситуації. Це створює атмосферу довіри та може сприяти спільному подоланню труднощів,

3. **модель спільної адаптації до змін.** Оскільки війна може призводити до швидких змін в умовах життя та ролевого розподілі, важливо мати модель, яка сприяє спільній адаптації до нових реалій. Взаємне розуміння та активна співпраця в створенні нового життєвого порядку стають ключовими,

4. **модель психологічної підтримки акцентує увагу на важливості психологічної підтримки та засобів подолання стресу.** Враховуючи

травматичні події військових дій, ця модель включає в себе розробку стратегій самоопіки, а також активну взаємну підтримку в психологічному відновленні,

5. модель спільного досягнення цілей в умовах кризи. Спрямована на те, щоб партнери визначили спільні цілі та спільно працювали над їх досягненням, навіть у важкі періоди. Це може включати спільні стратегії виживання, плани безпеки та спільне бачення майбутнього.

Врахування цих моделей дозволяє подружнім парам ефективно впоратися з труднощами, зберегти емоційне підґрунтя та зміцнити свої відносини, незважаючи на виклики, що виникають перед подружньою парою в умовах воєнного стану.

Список використаної літератури:

1. Ferrer E, Helm JL. Dynamical systems modeling of physiological coregulation in dyadic interactions. *International journal of psychophysiology*. 2013. № 88(3). P. 296–308.
2. Ferrer E, Nesselroade JR. Modeling affective processes in dyadic relations via dynamic factor analysis. *Emotion*. 2003. №3. P. 344–360.
3. Fosco Bumbarger, Bamberger, Ryzin V. Thinking systematically for enduring family change. *Family-based prevention programs for children and adolescents: Theory, research, and large-scale dissemination*. 2015. P. 308–328.
4. Gottman JM, Swanson C, Swanson KA. General Systems Theory of Marriages: Nonlinear Difference Equation Modeling of Marital Interaction. *Personality and Social Psychology Review*. 2002. № 6(4). P. 326–340.
5. Gottman JM, Swanson C, Murray J. The mathematics of marital conflict: Dynamic mathematical nonlinear modeling of newlywed marital interaction. *Journal of Family Psychology*. 1999. № 13. P. 3–19.
6. Granic I, O'Hara A, Pepler D, Lewis MD. A Dynamic Systems Analysis of Parent-child Changes Associated with Successful “Real-world” Interventions for Aggressive Children. *Journal of Abnormal Child Psychology*. 2007. № 35(5). P. 845–857. doi: 10.1007/s10802-007-9133-4.
7. Kazdin AE. Mediators and Mechanisms of Change in Psychotherapy Research. *Annual review of clinical psychology*. 2007. №3(1). P. 1–27. doi: 10.1146/annurev.clinpsy.3.022806.091432.
8. Sandler IN, Schoenfelder EN, Wolchik SA, MacKinnon DP. Long-Term Impact of Prevention Programs to Promote Effective Parenting: Lasting Effects but Uncertain Processes. *Annual review of psychology*. 2011. №62(1). P. 299–329. doi: 10.1146/annurev.psych.121208.131619.
9. Van Ryzin MJ, Kumpfer K. L, Fosco GM, G MT. *Family-Based Prevention Programs for Children and Adolescents: Theory, Research, and Large-Scale Dissemination*. New York: Psychology Press. 2015.